

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

3. prosince 2020 *

„Kasační opravný prostředek – Nařízení (ES) č. 1107/2009 – Uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh – Prováděcí nařízení (EU) 2017/2324 – Obnovení schválení účinné látky glyfosát – Článek 263 SFUE – Aktivní legitimace regionálního celku – Přímé dotčení“

Ve věci C-352/19 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 1. května 2019,

Région de Bruxelles-Capitale (Belgie), zastoupený A. Bailleuxem, avocat,

navrhovatel,

příčemž dalším účastnicí řízení je:

Evropská komise, zastoupená X. Lewisem, F. Castillem de la Torre a I. Naglisem, jakož i F. Castilla Contreras, jako zmocněnci,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení J.-C. Bonichot (zpravodaj), předseda senátu, L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan a N. Jääskinen, soudci,

generální advokát: M. Bobek,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 16. července 2020,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svým kasačním opravným prostředkem se Région de Bruxelles-Capitale (region Brusel-hlavní město) domáhá zrušení usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 28. února 2019, Region Brusel-hlavní město v. Komise (T-178/18, nezveřejněné, dále jen „napadené usnesení“, EU:T:2019:130), kterým Tribunál

* Jednací jazyk: francouzština.

odmítl jako nepřipustnou jeho žalobu znějící na částečné zrušení prováděcího nařízení Komise (EU) 2017/2324 ze dne 12. prosince 2017, kterým se v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh obnovuje schválení účinné látky glyfosát a mění příloha prováděcího nařízení Komise (EU) č. 540/2011 (Úř. věst. 2017, L 333, s. 10, dále jen „sporný akt“).

Právní rámec

- 2 Body 10, 23, 24 a 29 odůvodnění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (Úř. věst. 2009, L 309, s. 1) znějí následovně:

„(10) V přípravcích na ochranu rostlin by měly být obsaženy pouze látky, u nichž bylo prokázáno, že mají na rostlinnou výrobu jednoznačně příznivé účinky a že se u nich neočekává, že budou mít škodlivé účinky na zdraví lidí nebo zvířat či nepřijatelné účinky na životní prostředí. S cílem dosáhnout stejné úrovně ochrany ve všech členských státech by se rozhodnutí o přijatelnosti či nepřijatelnosti těchto látek měla přijímat na úrovni Společenství na základě harmonizovaných kritérií. Tato kritéria by se měla použít při prvním schválení účinné látky podle tohoto nařízení. Pro účinné látky, které již byly schváleny, by se kritéria měla použít v okamžiku obnovení nebo přezkumu jejich schválení.

[...]

(23) Přípravky na ochranu rostlin obsahující účinné látky mohou mít různá složení a mohou být používány u řady rostlin a rostlinných produktů v různých zemědělských a rostlinolékařských podmínkách a podmínkách v oblasti životního prostředí (včetně klimatických). Povolení přípravků na ochranu rostlin by proto měly udělovat členské státy.

(24) Ustanovení upravující povolování musí zajišťovat vysokou úroveň ochrany. Zejména by při udělování povolení přípravků na ochranu rostlin měl být upřednostněn cíl ochrany zdraví lidí a zvířat a životního prostředí před cílem zlepšování rostlinné výroby. Proto by před uvedením přípravků na ochranu rostlin na trh mělo být prokázáno, že pro rostlinnou výrobu představují jednoznačný přínos a že nemají škodlivý účinek na zdraví lidí nebo zvířat, včetně zranitelných skupin, ani nepřijatelné účinky na životní prostředí.

[...]

(29) Zásada vzájemného uznávání je jedním z prostředků zajišťujících volný pohyb zboží ve Společenství. S cílem zabránit opakování práce, snížit administrativní zátěž odvětví a členských států a zajistit harmonizovanější dostupnost přípravků na ochranu rostlin by povolení udělená jedním členským státem měla být přijímána i v dalších členských státech, pokud v nich panují srovnatelné zemědělské a rostlinolékařské podmínky a podmínky v oblasti životního prostředí (včetně klimatických). V zájmu usnadnění tohoto vzájemného uznávání by tedy Společenství mělo být rozděleno do zón, v nichž panují takové srovnatelné podmínky. Podmínky v oblasti životního prostředí či zemědělské podmínky typické pro území jednoho nebo více členských států však mohou vyžadovat, aby na základě žádosti členské státy uznaly nebo změnilly povolení vydané jiným členským státem anebo odmítly povolit přípravek na ochranu rostlin na svém území v případech odůvodněných zvláštními podmínkami v oblasti životního prostředí nebo zemědělských podmínek nebo pokud nelze dosáhnout vysoké úrovně ochrany zdraví lidí a zvířat a životního prostředí vyžadované tímto nařízením. Mělo by rovněž být možné stanovit vhodné podmínky s ohledem na cíle národního akčního plánu přijatého v souladu se směrnicí

Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES ze dne 21. října 2009, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů [(Úř. věst. 2009, L 309, p. 71)].“

3 Článek 20 odst. 1 a 2 uvedeného nařízení uvádí:

„1. Regulativním postupem podle čl. 79 odst. 3 se přijme nařízení, které stanoví, že:

- a) schválení účinné látky je obnoveno a případně se na ně vztahují určité podmínky a omezení; nebo
- b) schválení účinné látky není obnoveno.

2. [...]

V případě odejmutí schválení nebo jeho neobnovení z důvodů bezprostředních obav o zdraví lidí nebo zvířat anebo o životní prostředí musí být dotyčné přípravky na ochranu rostlin okamžitě staženy z trhu.“

4 Článek 36 nařízení stanoví:

„1. Členský stát posuzující žádost provede nezávislé, objektivní a transparentní posouzení s ohledem na současné vědeckotechnické poznatky a s využitím pokynů dostupných v době podání žádosti. Umožní všem členským státům v téže zóně, aby podaly připomínky, jež budou v rámci posouzení zváženy.

[...]

2. Příslušné členské státy následně udělí či odmítnou povolení na základě závěrů posouzení členského státu posuzujícího žádost, jak stanoví články 31 a 32.

3. Odchylně od odstavce 2 a podle práva Společenství lze vhodné podmínky stanovit s ohledem na požadavky uvedené v čl. 31 odst. 3 a 4 a na další opatření ke snížení rizika vycházející z konkrétních podmínek použití.

Pokud nelze obavy členského státu týkající se zdraví lidí nebo zvířat anebo životního prostředí regulovat zavedením vnitrostátních opatření ke snížení rizika podle prvního pododstavce, může členský stát odmítnout povolení přípravku na ochranu rostlin na svém území, má-li v důsledku svých specifických zemědělských podmínek či podmínek v oblasti životního prostředí oprávněné důvody se domnívat, že dotyčný přípravek stále představuje nepřijatelné riziko pro zdraví lidí nebo zvířat anebo pro životní prostředí.

[...]“

5 Článek 40 nařízení, nadepsaný „Vzájemné uznávání“, stanoví za předepsaných podmínek možnost držitele povolení uděleného podle článku 29 požádat o povolení téhož přípravku na ochranu rostlin v jiném členském státě.

6 Článek 41 odst. 1 nařízení uvádí:

„Členský stát, jemuž je podána [předložena] žádost podle článku 40, na základě posouzení žádosti a doprovodných dokumentů uvedených v čl. 42 odst. 1 a případně také s ohledem na stav na svém území povolí dotyčný přípravek na ochranu rostlin za stejných podmínek jako členský stát provádějící posouzení žádosti s výjimkou případů, kdy se použije čl. 36 odst. 3.“

7 Článek 43 nařízení stanoví:

„1. Povolení se obnovuje na žádost držitele povolení za předpokladu, že jsou i nadále plněny podmínky uvedené v článku 29.

2. Do tří měsíců po obnovení schválení účinné látky, safeneru nebo synergentu obsaženého v přípravku na ochranu rostlin předloží žadatel tyto informace:

[...]

5. Členské státy rozhodnou o obnovení povolení přípravku na ochranu rostlin nejpozději dvanáct měsíců po obnovení schválení účinné látky, safeneru nebo synergentu, který je v přípravku obsažen.

6. Pokud z důvodů, které držitel povolení nemůže ovlivnit, není rozhodnutí o obnovení povolení přijato před uplynutím platnosti povolení, prodlouží dotyčný členský stát platnost povolení o dobu nezbytnou k dokončení posouzení a k přijetí rozhodnutí o obnovení povolení.“

- 8 Článek 78 odst. 3 stanoví, že bude přijato nařízení obsahující seznam účinných látek uvedených v příloze I směrnice 91/414/EHS ze dne 15. července 1991 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh (Úř. věst. 1991, L 230, s. 1; Zvl. vyd. 03/11, s. 332), kterým se současně považují tyto látky za schválené.

Skutečnosti předcházející sporu

Ke schválení účinné látky glyfosát Evropskou unií

- 9 Prováděcím nařízením Komise (EU) č. 540/2011 ze dne 25. května 2011, kterým se provádí nařízení č. 1107/2009, pokud jde o seznam schválených látek (Úř. věst. 2011, L 153, s. 1), byl přijat seznam, který předpokládá čl. 78 odst. 3 nařízení č. 1107/2009. Glyfosát byl uveden na tomto seznamu, přičemž doba platnosti schválení byla stanovena do 31. prosince 2015.
- 10 Prováděcími nařízeními (EU) 2015/1885 ze dne 20. října 2015, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 540/2011, pokud jde o prodloužení doby platnosti schválení účinných látek [...] glyfosát [...] (Úř. věst. 2015, L 276, s. 48), a 2016/1056 ze dne 29. června 2016, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 540/2011, pokud jde o prodloužení doby platnosti schválení účinné látky glyfosátu (Úř. věst. 2016, L 173, s. 52), Komise postupně prodloužila dobu platnosti schválení účinné látky glyfosát do 30. června 2016 a poté do 15. prosince 2017.
- 11 Sporným aktem, přijatým dne 12. prosince 2017, Komise za určitých podmínek prodloužila dobu platnosti schválení účinné látky glyfosát do 15. prosince 2022.

K pravomocem regionu Brusel-hlavní město v oblasti přípravků na ochranu rostlin

- 12 Pravomoci regionu Brusel-hlavní město týkající se přípravků na ochranu rostlin byly popsány v bodech 9 až 17 napadeného usnesení. Tyto body, které nejsou v rámci projednávaného kasačního opravného prostředku zpochybňovány, znějí takto:
- „9 Žalobce, region Brusel-hlavní město, je jedním ze tří regionů, kterým jsou podle článku 39 belgické ústavy svěřeny zákonem určité pravomoci.

- 10 Mezi ně patří podle čl. 6 odst. 1 bodu II prvního pododstavce loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980 (zvláštní zákon o institucionálních reformách ze dne 8. srpna 1980) (*Moniteur belge* ze dne 15. srpna 1980, s. 9434, dále jen ‚zvláštní zákon‘) ‚ochrana životního prostředí, zejména půdy, půdního podloží, vody a ovzduší před znečištěním a zásahy do nich‘. Podle tohoto ustanovení má žalobce pravomoc regulovat na svém území používání přípravků na ochranu rostlin.
- 11 Podle čl. 6 odst. 1 bodu II prvního pododstavce zvláštního zákona má však federální orgán pravomoc ‚stanovovat produktové normy‘. Tím, kdo přezkoumává žádosti o povolení uvedení přípravků na ochranu rostlin na trh a který vydává taková povolení v Belgii v souladu s čl. 28 odst. 1 nařízení č. 1107/2009, je tedy federální orgán. Podle čl. 6 odst. 4 [prvního pododstavce] zvláštního zákona se však regiony na výkonu této pravomoci spolupodílejí.
- 12 Článek 7 belgické královské vyhlášky ze dne 28. února 1994 o skladování, uvádění na trh a používání zemědělských pesticidů (*Moniteur belge* ze dne 11. května 1994, s. 12504) stanoví, že je zakázáno uvádět na trh, připravovat, přepravovat, dovážet, nabízet, vystavovat, uvádět na trh, držet, nabývat nebo používat zemědělské pesticidy, které předtím nebyly schváleny ministrem. Podle článku 8 uvedené vyhlášky ‚uděluje ministr nebo úředník za tímto účelem určený ministrem schválení na základě stanoviska schvalovacího výboru uvedeného v článku 9‘. Podle článku 9 uvedené vyhlášky se schvalovací výbor skládá z dvanácti členů jmenovaných ministrem, mj. i ‚experta z bruselského regionu, navrženého předsedou vlády regionu Brusel-hlavní město‘.
- 13 Dne 20. června 2013 přijal žalobce ordonnance relative à une utilisation des pesticides compatible avec le développement durable en Région de Bruxelles-Capitale (nařízení o používání pesticidů v regionu Brusel-hlavní město slučitelným s udržitelným rozvojem) (*Moniteur belge* ze dne 21. června 2013, s. 40062, dále jen ‚nařízení ze dne 20. června 2013‘). Podle svého čl. 1 prvního pododstavce toto nařízení provádí směrnici [2009/128].
- 14 Podle článku 1 třetího pododstavce nařízení ze dne 20. června 2013 může žalobce ‚určit pesticidy, jejichž používání je zakázáno z důvodu rizik, která představují pro lidské zdraví nebo životní prostředí‘.
- 15 Dne 10. listopadu 2016 přijal žalobce na základě nařízení ze dne 20. června 2013 vyhlášku zakazující používání pesticidů obsahujících glyfosát v regionu Brusel-hlavní město (*Moniteur belge* ze dne 2. prosince 2016, s. 79492, dále jen ‚vyhláška ze dne 10. listopadu 2016‘).
- 16 Ze žaloby vyplývá, že vyhláška ze dne 10. listopadu 2016 je předmětem žaloby na neplatnost podané k section du contentieux administratif du Conseil d'État (Státní rada, oddělení sporné správní agendy, Belgie). Žaloba se týká hlavně údajného porušení některých ustanovení nařízení č. 1107/2009, jakož i článků 34, 35 a 36 SFEU. V dané věci má žalobkyně za to, že schválení glyfosátu na unijní úrovni a povolení určitých přípravků na ochranu rostlin obsahujících tuto látku belgickým federálním orgánem nemohou být popřeny úplným zákazem používání uvedených přípravků na území regionu Brusel-hlavní město.
- 17 A konečně je třeba uvést, že žalobce je zapojen do prací výborů komitologie na unijní úrovni a střídavě v nich zastupuje Belgické království. V rámci tohoto oprávnění se účastnil dohodovacího řízení s ostatními belgickými regiony před zahájením prací ohledně účinné látky glyfosát v rámci Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed (stálý výbor pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva) prostřednictvím koordinačního výboru pro mezinárodní politiku životního prostředí zřízeného dohodou o spolupráci mezi federálním státem, Flandry, Valonskem [...] a [žalobcem] ze dne 5. dubna 1995 (*Moniteur belge* ze dne 13. prosince 1995, s. 33436).“

Žaloba k Tribunálu a napadené usnesení

- 13 Žalobou došlou kanceláři Tribunálu dne 8. března 2018 se region Brusel-hlavní město domáhal zrušení sporného aktu.
- 14 Samostatným podáním vznesla Komise na základě článku 130 jednacího řádu Tribunálu námitku nepřípustnosti vycházející z neexistence právního zájmu navrhovatele na podání žaloby.
- 15 Napadeným usnesením Tribunál uvedené námitce vyhověl a žalobu odmítl jako nepřipustnou z důvodu, že region Brusel-hlavní město není sporným aktem bezprostředně dotčen ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU.

Návrhová žádání účastníků řízení o kasačním opravném prostředku

- 16 Region Brusel-hlavní město svým kasačním opravným prostředkem navrhuje, aby Soudní dvůr:
 - zrušil napadené usnesení,
 - rozhodl, že žaloba na neplatnost je přípustná, a vrátil věc Tribunálu a
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení v obou stupních.
- 17 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:
 - kasační opravný prostředek zamítl a
 - uložil navrhovateli náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

Úvodní poznámky

- 18 Je třeba připomenout, že žalobu regionálního nebo místního celku nelze považovat za žalobu členského státu, a musí proto splňovat podmínky přípustnosti uvedené v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. května 2006, Regione Siciliana v. Komise, C-417/04 P, EU:C:2006:282, body 21 až 24).
- 19 Dané ustanovení podmiňuje přípustnost žaloby podané fyzickou nebo právnickou osobou proti rozhodnutí, které jí není určeno, tak jako je tomu v projednávané věci v případě regionu Brusel-hlavní město, tím, že je rozhodnutím bezprostředně a osobně dotčena nebo, pokud se jedná o nařizovací akt, že je jím bezprostředně dotčena a uvedený akt nevyžaduje přijetí prováděcích opatření.
- 20 V projednávané věci Tribunál, kterému byla podána námitka nepřípustnosti vycházející z nedostatku zájmu regionu Brusel-hlavní na zrušení sporného aktu, omezil svůj přezkum na otázku, zda byl tento region uvedeným aktem bezprostředně dotčen, a napadeným usnesením rozhodl, že tato podmínka nebyla splněna.
- 21 Na podporu svého kasačního opravného prostředku směřujícímu proti uvedenému usnesení uplatňuje region Brusel-hlavní město dva důvody vycházející zprv z porušení Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, podepsané v Aarhausu dne 25. června 1998 a schválené jménem Evropského společenství

rozhodnutím Rady 2005/370/ES ze dne 17. února 2005 (Úř. věst. 2005, L 124, s. 1, dále jen „Aarhuská úmluva“), a zadruhé z toho, že Tribunál nesprávně dospěl k závěru, že sporným aktem není bezprostředně dotčen.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z porušení Aarhuské úmluvy

Argumentace účastníků řízení

- 22 V první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku region Brusel-hlavní město vytýká Tribunálu, že v bodech 34 až 36 napadeného usnesení odmítl při přezkumu přípustnosti jeho žaloby zohlednit článek 9 Aarhuské úmluvy. Má za to, že jelikož tato žaloba spadá do oblasti působnosti uvedené úmluvy, musí být podmínky přípustnosti stanovené v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU vykládány ve světle daného článku 9, týkajícího se přístupu k právní ochraně.
- 23 V rámci druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Tribunálu vytýká, že měl v bodě 37 napadeného usnesení za to, že navrhovatel dostatečně přesně nevysvětlil, jak může odkaz na Aarhuskou úmluvu ovlivnit posouzení jeho bezprostředního a osobního dotčení v projednávané věci.
- 24 Komise navrhuje, aby byl tento důvod zamítnut v plném rozsahu.

Závěry Soudního dvora

- 25 Pokud jde o první část prvního důvodu kasačního opravného prostředku, je třeba připomenout, že podle čl. 216 odst. 2 SFEU jsou sice unijní orgány vázány mezinárodními dohodami, které Unie uzavřela, a v důsledku toho mají tyto dohody přednost před akty, které unijní orgány vydávají (rozsudky ze dne 3. června 2008, Intertanko a další, C-308/06, EU:C:2008:312, bod 42, ze dne 21. prosince 2011, Air Transport Association of America a další, C-366/10, EU:C:2011:864, bod 50 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 13. ledna 2015, Rada a Komise v. Stichting Natuur en Milieu a Pesticide Action Network Europe, C-404/12 a C-405/12 P, EU:C:2015:5, bod 44), avšak tyto dohody nemohou mít přednost před primárním unijním právem.
- 26 Z toho plyne, že účinkem článku 9 Aarhuské úmluvy nemůže být změna podmínek přípustnosti žalob na neplatnost stanovených v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU.
- 27 Za těchto podmínek musí být první část prvního důvodu kasačního opravného prostředku, vycházející z toho, že Tribunál posuzoval přípustnost žaloby bez přihlédnutí k Aarhuské úmluvě, zamítnuta.
- 28 Nadto, jelikož výtka vycházející z odmítnutí Tribunálu zohlednit článek 9 Aarhuské úmluvy musí být zamítnuta, je irelevantní kritika odůvodnění, se kterým Tribunál v bodě 37 napadeného usnesení odmítl uvedený argument. V důsledku toho je nutné druhou část prvního důvodu kasačního opravného prostředku zamítnout.
- 29 Z výše uvedeného vyplývá, že první důvod kasačního opravného prostředku musí být zamítnut.

Ke druhému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z toho, že Tribunál nesprávně dospěl k závěru o nedostatku z bezprostředního dotčení navrhovatele sporným aktem

- 30 Úvodem je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora podmínka „bezprostředního dotčení“ znamená, že opatření musí přímo zakládat následky pro právní postavení jednotlivce a současně jeho adresátům pověřeným jeho provedením neponechávat žádnou volnost uvážení, jelikož toto provedení musí být čistě automatické povahy a vyplývat výlučně z unijní právní

úpravy, aniž by bylo třeba použít další zprostředkující předpisy (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 5. května 1998, *Glencore Grain v. Komise*, C-404/96 P, EU:C:1998:196, bod 41, a ze dne 5. listopadu 2019, *ECB a další v. Trasta Komerčbanka a další*, C-663/17 P, C-665/17 P a C-669/17 P, EU:C:2019:923, bod 103).

- 31 Druhý důvod kasačního opravného prostředku, který se dále dělí na čtyři části, je tedy třeba zkoumat ve světle uvedené judikatury.

K první části druhého důvodu kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastníků řízení

- 32 V první části druhého důvodu kasačního opravného prostředku region Brusel-hlavní město tvrdí, že Tribunál měl v bodech 50 až 55 napadeného usnesení nesprávně za to, že sporný akt nemá za následek zachování platnosti stávajících povolení k uvedení přípravků na ochranu rostlin obsahujících účinnou látku glyfosát na trh. Daný akt totiž umožnil takovým povolením i nadále vyvolávat účinky, zatímco bez obnovení schválení této účinné látky by *ipso facto* pozbyla platnosti.

- 33 Komise navrhuje zamítnutí této části uvedeného důvodu.

– Závěry Soudního dvora

- 34 Z článku 20 odst. 2 druhého pododstavce nařízení č. 1107/2009 vyplývá, že pokud unijní normotvůrce neobnoví schválení účinné látky z důvodu bezprostředních obav o zdraví lidí nebo zvířat anebo o životní prostředí, povolení uvádět na trh přípravky na ochranu rostlin obsahující tuto účinnou látku vydaná členskými státy jsou neplatná a tyto přípravky musí být okamžitě staženy z trhu.
- 35 Obnovení schválení účinné látky však nemá účinek srovnatelný s absencí takového obnovení. Nevede totiž k potvrzení, prodloužení nebo obnovení povolení k uvádění přípravků na ochranu rostlin, které tuto látku obsahují, na trh, jelikož jejich držitelé musí na základě čl. 43 odst. 2 nařízení č. 1107/2009 požádat o obnovení povolení do tří měsíců po obnovení schválení účinné látky, přičemž o této žádosti musí členské státy v souladu s pátým odstavcem uvedeného článku samy rozhodnout ve lhůtě dvanácti měsíců.
- 36 V důsledku toho se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že sporný akt nevedl k potvrzení platnosti povolení uvádět přípravky na ochranu rostlin obsahující účinnou látku glyfosát na trh.

Ke druhé části druhého důvodu kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastníků řízení

- 37 Druhou částí druhého důvodu kasačního opravného prostředku region Brusel-hlavní město kritizuje důvody, na jejichž základě Tribunál v bodech 56 až 59 napadeného usnesení odmítl jeho argument vycházející z toho, že je sporným aktem bezprostředně dotčen, jelikož tento akt jej nutí, aby podle čl. 43 odst. 5 nařízení č. 1107/2009 rozhodl o obnovení povolení k uvedení přípravků na ochranu rostlin obsahujících glyfosát na trh ve lhůtě dvanácti měsíců od jeho vstupu uvedeného aktu v platnost.

- 38 Zprvce se Tribunál podle navrhovatele v bodě 57 napadeného usnesení zmýlil, když rozhodl, že povinnost rozhodnout o žádostech o obnovení povolení k uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh má belgický federální orgán, a nikoli region Brusel-hlavní město. Ten se totiž nezbytně účastní rozhodovacího postupu, jelikož podle vnitrostátního práva je jeho zástupce členem schvalovacího výboru, k jehož stanovisku je ministr příslušný k obnovování uvedených povolení povinen přihlédnout.
- 39 Zadruhé se Tribunál podle navrhovatele dopustil rovněž nesprávného právního posouzení, když měl v bodě 58 napadeného usnesení za to, že účast regionu Brusel-hlavní město na přezkumu žádostí o obnovení povolení k uvádění přípravků na ochranu rostlin obsahujících glyfosát na trh je přímým důsledkem čl. 43 odst. 5 a 6 nařízení č. 1107/2009, a nikoli sporného aktu. V několika věcech bylo totiž bezprostřední dotčení žalobce připuštěno, přestože se jej akt, který napadal, týkal pouze prostřednictvím jiného unijního aktu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. května 2017, Deza v. ECHA, T-115/15, EU:T:2017:329, body 30 až 35).
- 40 Komise navrhuje zamítnutí této části uvedeného důvodu.

– Závěry Soudního dvora

- 41 Zprvce je nesporné, že povinnost uložená členským státům na základě čl. 43 odst. 5 a 6 nařízení č. 1107/2009 jednak rozhodnout o žádosti o obnovení povolení k uvedení přípravku na ochranu rostlin na trh ve lhůtě dvanácti měsíců od obnovení schválení účinné látky obsažené v uvedeném přípravku, přičemž tato žádost musí být podána do tří měsíců po obnovení schválení dané účinné látky, a jednak prodloužit platnost povolení o dobu nezbytnou, pokud není žádné rozhodnutí o prodloužení platnosti schválení před jejím uplynutím přijato, přísluší v Belgii federálnímu orgánu, který má podle vnitrostátního práva pravomoc „stanovovat produktové normy“, a nikoliv regionům, mezi něž patří navrhovatel.
- 42 Je sice pravda, že vnitrostátní právo stanoví, že regiony „se podílejí na přípravě federálních předpisů v oblasti produktových norem“ a že, zejména podle článku 7 královské vyhlášky ze dne 28. února 1994, může být uvedení zemědělského pesticidu na trh a jeho používání schváleno příslušným federálním ministrem až po vydání stanoviska výboru, ve kterém je region Brusel-hlavní město zastoupen svým odborníkem, tato poradní pravomoc však není přímým účinkem čl. 43 odst. 5 a 6 nařízení č. 1107/2009. Za těchto podmínek musí být kritika vznesená navrhovatelem proti bodu 57 napadeného usnesení odmítnuta.
- 43 Zadruhé je nutné konstatovat, že na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatel, Tribunál v bodě 58 napadeného usnesení neuvedl, že by účast regionu Brusel-hlavní město na přezkumu žádostí o obnovení povolení k uvádění přípravků na ochranu rostlin obsahujících glyfosát na trh byla přímým účinkem čl. 43 odst. 5 a 6 nařízení č. 1107/2009, a nikoli sporného aktu. Tribunál se totiž v uvedeném bodě omezil na konstatování, že se argument navrhovatele, tak jak jej prezentoval, nedovolával účinků samotného sporného aktu, ale pouze účinků čl. 43 odst. 5 a 6 nařízení. Kritika vznesená navrhovatelem proti bodu 58 napadeného usnesení je tudíž neúčinná.
- 44 Dále vzhledem k tomu, že první důvod pro odmítnutí tohoto argumentu navrhovatele Tribunálem, který je uveden v bodě 57 napadeného usnesení, je opodstatněný, jak bylo uvedeno v bodě 42 tohoto rozsudku, druhý důvod pro odmítnutí tohoto argumentu, uvedený v bodě 58 napadeného usnesení, má podpurnou povahu. Kritika navrhovatele je tedy neúčinná i z tohoto důvodu (obdobně viz rozsudek ze dne 13. září 2007, Common Market Fertilizers v. Komise, C-443/05 P, EU:C:2007:511, bod 137), a musí být proto odmítnuta.
- 45 Z výše uvedeného vyplývá, že druhá část druhého důvodu kasačního opravného prostředku musí být zamítnuta.

Ke třetí části druhého důvodu kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastníků řízení

- 46 Třetí částí druhého důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatel kritizuje důvody, na základě kterých Tribunál v bodech 60 až 63 napadeného usnesení odmítl jeho argument vycházející z toho, že s ohledem na postup vzájemného uznávání stanovený v článcích 40 až 42 nařízení č. 1107/2009 má sporný akt za následek do značné míry vyrušení možností schvalovacího výboru, a v důsledku toho jeho vlastní schopnosti bránit povolení přípravku na ochranu rostlin obsahujícího glyfosát, pokud již byl tento přípravek povolen v jiném členském státě.
- 47 Zaprvé region Brusel-hlavní město vytýká Tribunálu, že měl za to, že postup vzájemného uznávání nevede k automatickosti a že čl. 41 odst. 1, jakož i čl. 36 odst. 3 nařízení č. 1107/2009 ponechávají členskému státu, kterému byla předložena žádost o vzájemné uznání, prostor pro posouzení. Mimoto toto posouzení Tribunálu není odůvodněno.
- 48 Zadruhé má region Brusel-hlavní město za to, že Tribunál v bodě 63 napadeného usnesení zjevně chybně uvedl, že účinky postupu vzájemného uznávání nejsou přímým důsledkem sporného aktu.
- 49 Komise navrhuje zamítnutí této části uvedeného důvodu.

– Závěry Soudního dvora

- 50 Zaprvé z judikatury citované v bodě 30 tohoto rozsudku vyplývá, že jednou ze dvou kumulativních podmínek umožňujících prokázat, že se určité opatření bezprostředně dotýká jednotlivce, je, že neponechává žádnou volnost uvážení adresátům pověřeným jeho provedením.
- 51 Jak přitom připomněl Tribunál v bodě 61 napadeného usnesení, obdrží-li členský stát žádost o povolení k uvedení přípravku na ochranu rostlin již povoleného k témuž použití jiným členským státem na trh, není povinen mu vyhovět, jelikož zaprvé čl. 41 odst. 1 nařízení č. 1107/2009 mu umožňuje zohlednit stav na svém území a zadruhé čl. 36 odst. 3 nařízení, na který odkazuje jeho článek 41, upřesňuje, že může zavést opatření ke snížení rizika pro zdraví lidí nebo zvířat anebo pro životní prostředí, a dále dokonce může odmítnout vydat povolení, pokud nelze obavy tohoto členského státu plynoucí z jeho specifických zemědělských podmínek či podmínek v oblasti životního prostředí odstranit opatřeními ke snížení rizika. Tribunál tedy právem dospěl k závěru, že postup vzájemného uznávání nevytváří automatismus a ponechává členskému státu, kterému byla předložena žádost o vzájemné uznání, prostor pro posouzení.
- 52 Z výše uvedeného vyplývá, že navrhovatel nemůže Tribunálu vytýkat, že se v tomto bodě dopustil nesprávného právního posouzení a nedostatečně odůvodnil svůj závěr.
- 53 Zadruhé na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatel, měl Tribunál v každém případě správně za to, že účinky postupu vzájemného uznávání nejsou samy o sobě přímým důsledkem sporného aktu. Je totiž třeba poznamenat, že schválení účinné látky je pouze jedním z požadavků, které jsou vyjmenovány v čl. 29 odst. 1 nařízení č. 1107/2009 a kterým podléhá povolení k uvedení přípravku na ochranu rostlin obsahujícího danou účinnou látku na trh. Mimoto vydání takového povolení v jednom členském státě nevede samo o sobě k povolení v ostatních členských státech, neboť článek 40 nařízení za podmínek, které uvádí, stanoví, že držitel povolení vydaného v jednom členském státě může v rámci postupu vzájemného uznávání požádat o povolení pro tentýž přípravek v jiném členském státě. A konečně, jak bylo uvedeno v předchozím bodě, posledně uvedený členský stát není povinen toto povolení udělit za všech okolností.

- 54 Z výše uvedeného vyplývá, že třetí část druhého důvodu kasačního opravného prostředku musí být zamítnuta.

Ke čtvrté části druhého důvodu kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastníků řízení

- 55 Čtvrtou částí druhého důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatel kritizuje důvody uvedené v bodech 66 až 77 napadeného usnesení, kterými Tribunál odmítl jeho argument vycházející z účinků sporného aktu na platnost vyhlášky ze dne 10. listopadu 2016, a v důsledku toho na jeho důsledky pro soudní spory, jejichž předmětem je uvedená vyhláška.
- 56 Zaprvé region Brusel-hlavní město má za to, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když na podmínku bezprostředního dotčení použil kritérium rozvinuté ve svém rozsudku ze dne 5. října 2005, Horní Rakousko a Rakousko v. Komise (T-366/03 a T-235/04, EU:T:2005:347), ohledně osobního dotčení, čímž smísl oba požadavky uvedené v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU.
- 57 Zadruhé region Brusel-hlavní město vytýká Tribunálu, že nezohlednil riziko, které sporný akt představuje pro platnost zákazu používání pesticidů obsahujících glyfosát stanoveného jeho vyhláškou ze dne 10. listopadu 2016.
- 58 Zatřetí region Brusel-hlavní město tvrdí, že přijetí vyhlášky ze dne 10. listopadu 2016 navzdory nepříznivému právnímu kontextu bylo vedeno důvody obecného zájmu politické povahy, a nikoli pouze právními úvahami.
- 59 Začtvrté napadené usnesení podle regionu Brusel-hlavní město zjevně odporuje rozsudku Tribunálu ze dne 13. prosince 2018, Ville de Paris, Ville de Bruxelles a Ayuntamiento de Madrid v. Komise (T-339/16, T-352/16 a T-391/16, EU:T:2018:927). V posledně uvedeném rozsudku Tribunál rozhodl, že žalující města, která přijala opatření ke snížení znečištění ovzduší spojeného s automobilovým provozem na svém území, jsou bezprostředně dotčena nařízením, které stanoví maximální povolené hodnoty emisí oxidu dusíku v reálném provozu pro lehká osobní a užitková vozidla na vyšší úrovni, než stanovuje norma „Euro 6“. Jinými slovy, Tribunál měl za to, že pouhá virtuální protiprávnost, tedy ještě nekonstatovaná soudním rozhodnutím, takových opatření s ohledem na uvedené nařízení postačuje k tomu, aby byla dotčena města nařízením bezprostředně dotčena. V napadeném usnesení přitom Tribunál dospěl k závěru, že virtuální protiprávnost vyhlášky ze dne 10. listopadu 2016 z pohledu sporného aktu nepostačuje k prokázání bezprostředního dotčení navrhovatele tímto rozhodnutím.
- 60 Zapáté region Brusel-hlavní město vytýká Tribunálu, že napadené usnesení nedostatečně odůvodnil, když se nezabýval argumentem, podle kterého se sporný akt bezprostředně dotýká jeho právního postavení tím, že zachoval právní zájem osob, které podaly žaloby na neplatnost vyhlášky ze dne 10. listopadu 2016, na podání žaloby.
- 61 Komise navrhuje zamítnutí této části uvedeného důvodu.

– Závěry Soudního dvora

- 62 Zaprvé okolnost, že Tribunál podle navrhovatele chybně vyložil vlastní judikaturu, sama o sobě nezakládá nesprávné právní posouzení, na němž by mohl být založen kasační opravný prostředek. Kromě toho výtka vycházející ze záměny kritérií bezprostředního dotčení a osobního dotčení není doprovázena žádným upřesněním umožňujícím posoudit její opodstatněnost, a musí být tedy zamítnuta.

- 63 Zadruhé je třeba uvést, že legalita vyhlášky ze dne 10. listopadu 2016, napadená v rámci žaloby podané ke Conseil d'État (Státní rada, Belgie), nemůže být v žádném případě sporným aktem dotčena, jelikož tento akt byl přijat po přijetí uvedené vyhlášky. Kromě toho riziko žaloby na určení nesplnění povinnosti z podnětu Komise náznakem uvedené v kasačním opravném prostředku ani pochybnosti o platnosti režimu zákazu používání pesticidů obsahujících glyfosát z pohledu belgické ústavy, jejichž souvislost se sporným aktem navrhovatel nekonkretizuje, nemohou prokázat, že se jej tento bezprostředně dotýká. Za těchto podmínek navrhovatel neprokázal, že sporný akt představuje riziko pro tento režim zákazu.
- 64 Zatřetí z judikatury Soudního dvora připomenuté v bodě 30 tohoto rozsudku vyplývá, že podmínka „bezprostředního dotčení“ znamená zejména to, že dotčené opatření musí mít bezprostřední účinky na právní postavení fyzické nebo právnické osoby, která hodlá podat žalobu podle čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU. Taková podmínka tedy musí být posuzována pouze s ohledem na právní účinky opatření, přičemž jeho případné politické účinky nemají na toto posouzení vliv. Takový argument tedy musí být odmítnut.
- 65 Začtvrté argumentace navrhovatele vycházející z rozsudku Tribunálu ze dne 13. prosince 2018, Ville de Paris, Ville de Bruxelles a Ayuntamiento de Madrid v. Komise (T-339/16, T-352/16 a T-391/16, EU:T:2018:927), neuvádí, v čem by okolnost, kdyby byla prokázána, že řešení přijaté v napadeném usnesení je v rozporu s tímto rozsudkem, mohla sama o sobě způsobit protiprávnost uvedeného usnesení. I tato výtka tedy musí být zamítnuta.
- 66 Zapáté, když region Brusel-hlavní město vytýká Tribunálu, že se nezabýval jeho argumentem, podle kterého se sporný akt bezprostředně dotýká jeho právního postavení tím, že zachoval právní zájem osob, které podaly žaloby na neplatnost vyhlášky ze dne 10. listopadu 2016, na těchto žalobách, je třeba uvést, že tento argument navrhovatel uplatnil až ve své reakci na Komisi vznesenou námitku nepřípustnosti. V důsledku toho jej nelze považovat za žalobní důvod, který byl Tribunál povinen zkoumat. Tato výtka tudíž musí být zamítnuta.
- 67 Z výše uvedeného vyplývá, že čtvrtá část druhého důvodu kasačního opravného prostředku, jakož i kasační opravný prostředek v plném rozsahu musí být zamítnuty.

K nákladům řízení

- 68 Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě čl. 184 odst. 1 tohoto jednacího řádu, se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a region Brusel-hlavní město neměl ve věci úspěch, je důvodné uložit posledně uvedenému náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Kasační opravný prostředek se zamítá.**
- 2) Region Brusel-hlavní město ponese náklady řízení.**

Podpisy.